

ДОКЛАД

**НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА
ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА
ТРЕТИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ОТПАДЪЧНИ
НЕФТОПРОДУКТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО ЗА 2010 ГОДИНА**

**СОФИЯ,
НОЕМВРИ 2011 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Определения по смисълана Наредбата	3
I. Увод	3
II. Основни източници на информация	4
III. Настояща ситуация.....	4
IV. Предприети мерки	5
IV.1. Предприети мерки от организациите по оползотворяване на отработени масла..5	
IV.2. Предприети мерки от лицата, които пускат на пазара масла индивидуално изпълняващи целите си по Наредбата.....	6
V. Количествени данни във връзка с изпълнение на изискванията на Наредбата	6
V.1. Брой на издадените разрешения за дейности с отпадъци от отработени масла	6
V.2. Брой утвърдени програми	7
V.3. Внесените и изнесени от страната масла	7
V.4. Въведени и изведени от страната масла	9
V.5. Сравнителна характеристика на получените данни	10
V.6. Пуснати на пазара масла по данни на НСИ	11
V.7. Сравнителна характеристика между предоставените от НСИ и лицата, които пускат на пазара масла информация за пуснатите на пазара масла.....	12
V.8. Събрани масла от лицата извършващи дейности по събиране на отработени масла	14
V.9. Оползотворени и/или обезвредени масла	14
V.10. Изпълнение на целите по регенериране и оползотворяване.....	15
Заключение	17

ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПО СМИСЪЛА НА НАРЕДБАТА

„Отработено масло” е всяко смазочно или индустриално масло на минерална основа или синтетично, негодно за употреба по първоначалното си предназначение, включително отработени моторни и смазочни масла, масла за зъбни предавки, турбинни, хидравлични, изолационни и топлопредаващи масла.

„Отпадъчни нефтопродукти” са всички течни, полутечни или твърди отпадъци на нефтена основа или техни смеси:

- а) които се отделят при съхраняването на нефт, течни горива, масла;
- б) отпадъци от почистване на транспортни резервоари и резервоари за съхраняване на нефт, течни горива, масла;
- в) отпадъци от маслено-водна сепарация;
- г) отпадъци от течни горива;
- д) отпадъци от преработка на нефт;
- е) утайки и емулсии, получени от различни производства;
- ж) нефтосъдържащи отпадъци - резултат от нормалната експлоатация на кораби.

„Пускане на пазара на масла” е първото предоставяне на разположение на друго лице срещу заплащане или безплатно като част от търговска или професионална дейност с цел продуктът да бъде разпространен на територията на Република България и/или използван като част от търговска, производствена или професионална дейност.

„Лице, което пуска на пазара масла” е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител/ и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава - членка на ЕО, и предоставя масла на друго лице срещу заплащане или безплатно, и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

„Лице, което въвежда масла от друга държава – членка на ЕО” е физическо или юридическо лице, което въвежда масла на територията на Република България като част от своята търговска или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени на територията на страната и/или използвани като част от търговската или професионална дейност.

„Регенериране на отработени масла” е процес на получаване на базови масла чрез повторно рафиниране на отработените масла, осигуряващ отделяне на съдържащите се в тях замърсители, продукти на окисление и добавки.

„Оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти” са процеси по регенериране или изгаряне с оползотворяване на енергията, както и повторната употреба на масла съгласно § 1, т. 17 ЗУО.

I. УВОД

Настоящият доклад се изготвя за пета поредна година въз основа на събраните данни чрез Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (Наредбата), приета на 01 Ноември 2005 г. с ПМС № 230, изм. ДВ бр. 53 от 10 юни 2008 г., изм. ДВ. Бр. 29 от 8 Април 2011 г. В Наредбата се регламентират изисквания за:

- събиране, временно съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите, почвите и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;

- предприемане на мерки от лицата, които пускат на пазара масла, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отработени масла.

Йерархията при третирането на отработени масла е в съответствие със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), като първи приоритет е оползотворяване на отработените масла и отпадъчни нефтопродукти чрез регенериране. При условие че техническите, икономическите и организационни условия не позволяват регенериране, то отработените масла се изгарят с оползотворяване на енергията (втори приоритет). При невъзможност за използване по нито един от горните методи на последно място в йерархията стои екологосъобразно обезвреждане.

В съответствие с принципа „отговорност на производителя“, Наредбата регламентира изисквания към лицата, които пускат на пазара масла да оползотворяват процент от количествата, пуснати от тях на пазара свежи масла. Заложена количествена цел за 2010 г. е оползотворяване на не по-малко от 35 % отработени масла.

II. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Основните източници на информация по настоящия доклад са:

- Национален статистически институт - данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година.
- Министерство на финансите, Агенция „Митници“ – количества, внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Комбинираната номенклатура на Република България;
- Национална агенция по приходите – количества, въведени и изведени от страната свежи масла от друга страна членка на ЕС;
- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда - събрани средства от продуктови такси по чл. 36, ал. 1 от ЗУО за пуснатите на пазара на Република България масла;
- Организацията по оползотворяване на масла - предприети мерки по чл. 45, ал. 1 и ал. 2, както и обобщена информация относно количеството изнесени през предходната година отработени масла;
- Лица, които пускат на пазара масла, които изпълняват задълженията си индивидуално - информация за предприетите мерки по чл. 45, ал. 1, и за количествата пуснати на пазара масла през предходната година;
- Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла – количества, събрани отработени масла на периоди по тримесечия за текущата година;
- Лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла количества, оползотворени отработени масла за предходната година.

III. НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ

След приемане на страната ни в Европейския съюз (2007 г.) и съобразявайки се с цялостната политика на Общността за насърчаване на устойчивото развитие и опазване на околната среда, България както и всички държави-членки се задължава да създаде системи за регистрация, издаване на разрешителни и надзор на дейностите по третиране на отработените масла като отпадъци.

Ежегодно около 3 милиона тона отпадъци се образуват от страните на ЕС, като 40 милиона тона от тях са опасни (EUROPA, 2008). Част от тези 40 милиона тона опасни отпадъци са масла. Настъпващите световни екологични промени, борбата с опустиняването и климатичните промени наложиха предприемане на редица мерки и

ограничения за страните от ЕС. Цялостната политика на съюза се насочи към ограничаване използването на невъзобновяемите природни ресурси и увеличаване дела на алтернативните източници на енергия. Взимайки под внимание фактите, че:

- с 1 литър отработено масло може да замърси 1 000 000 литра вода;
- при неконтролирано изгаряне на 5 литра масло може да се замърси въздуха, вдишван от един човек за три години;
- маслото е продукт, получаван чрез дестилация на петрол. От първостепенно значение е предприемането на спешни мерки за събирането и регенерирането на цялото възможно количество образувани отработени масла.

IV. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ

Съгласно Наредбата за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти ежегодно до 31 март лицата, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално, и организациите по оползотворяване на отработени масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за:

- предприети мерки за организиране на събирането и оползотворяването на отработените масла;
- мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване на количеството на събраните отработени масла;
- предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработените масла, включително проведените информационни кампании;
- резултатите от дейността по изпълнение на задълженията по Наредбата с посочване на точни данни за изпълнението на целта по чл. 9, ал. 1 съгласно сроковете по §2.

Организациите по оползотворяване предоставят и данни за предприетите мерки за привличане на лицата, които пускат на пазара масла в предлаганата от тях колективна система за събиране и оползотворяване на отработени масла.

IV.1. Предприети мерки от организациите по оползотворяване на отработени масла.

Към края на 2010 г. издадените разрешения по чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците на организации по оползотворяване на отработени масла са следните 5 броя:

- „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” АД;
- „Норд Авторециклинг” АД;
- „Екоривейс ойл” АД;
- „Национална организация по оползотворяване и рециклиране на отпадъци” АД;
- „Ойл – рециклејшън” ООД.

Мерките, които са предприети за организиране на събирането и оползотворяването на отработените масла и привличане на потребителите в прилаганите система за събиране са:

- осигуряването на достатъчен брой, удобни за населението пунктове за събиране на отработени масла;
- организиране на срещи и семинари със заинтересованите лица;
- създаване на информационни интернет страници;
- реклами в средствата за масова комуникация;

- организиране на информационни кампании и раздаване на листовки, информационни материали.

Организацията с най – голям пазарен дял и през 2010 г. остава „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” ООД (НКСООМ), която извършва дейност от 2006 г.

IV.2. Предприети мерки от лицата, които пускат на пазара масла индивидуално изпълняващи целите си по Наредбата.

През 2010 г. 27 фирми, имат утвърдени програми за индивидуално изпълнение задълженията си.

„Лубрика” ООД е най-големия регенератор на отработени масла в България. От 1997 г. разполага с изградена система за събиране и преработване на отработени масла, която усъвършенства през годините, и която включва:

- организиран специализиран транспорт;
- техника за изпомпване на отработени масла;
- утвърдена фирмена спецификация;
- изграден резервоарен парк за приемане на и съхранение на отработени масла и за преработката им;
- изградена инсталация за регенериране на отработени масла с производителност 30 хил. т./годишно.

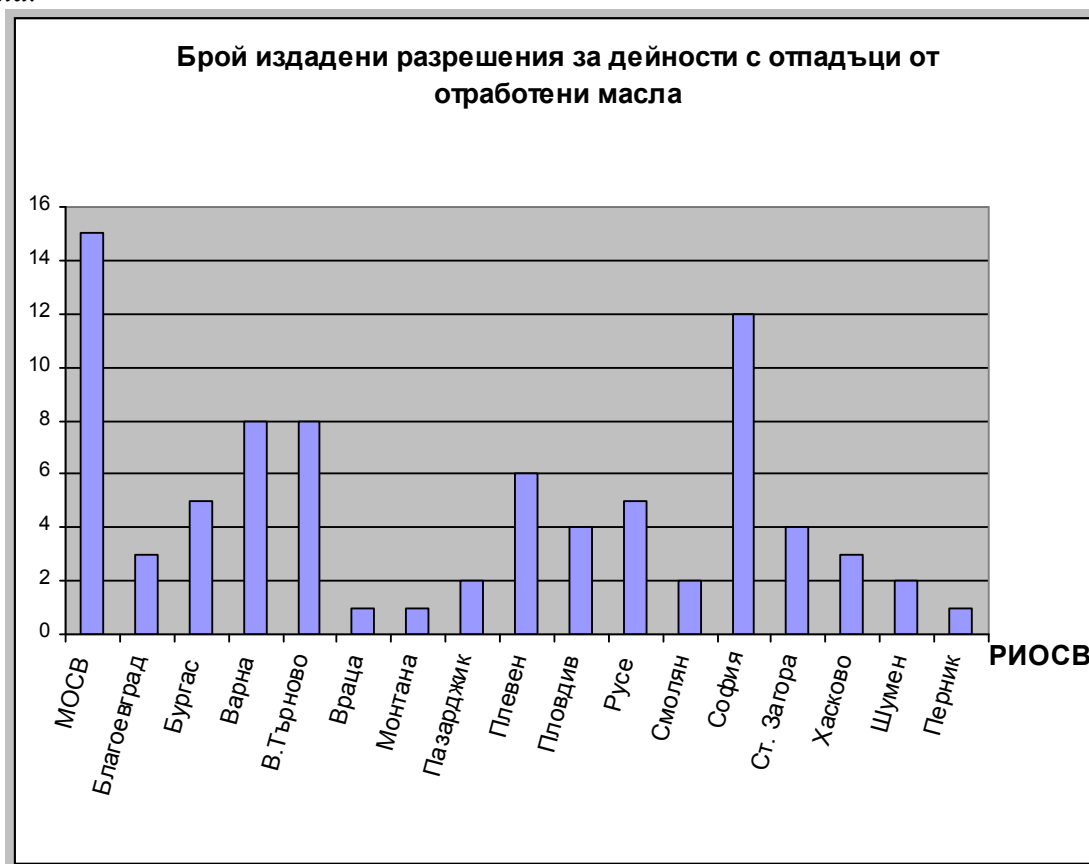
Лицата, индивидуално изпълняващи целите си по Наредбата през отчетната година продължават да провеждат срещи с дистрибутори и заинтересовани лица и да предприемат действия за информиране и привличане на потребители в прилаганите схеми за събиране на отработени масла.

V. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ

V.1. Брой на издадените разрешения за дейности с отпадъци от отработени масла

Броят на обхванатите фирми, притежаващи разрешение по чл. 37 от ЗУО за извършване на дейности по събиране и/или оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти към 2010 г. е 82 (Фигура 1). От фигурата се вижда, че най-много разрешения за събиране на отработени масла са издадени в Министерството на околната среда и водите, РИОСВ София и Велико Търново и Варна.

Фигура 1. Брой издадени разрешителни за дейности с отпадъци от отработени масла.

Източник: ИАОС

V.2. Брой утвърдени програми

Лицата, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално, изготвят програма по чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУО, която включва:

- предварителен финансов отчет на избраната система за събиране на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване в изпълнение на целта за оползотворяване на отработените масла и доказателство за финансово обезпечаване на първоначалните инвестиции и експлоатационни разходи;
- мерки за изпълнение на целта по чл. 9, ал. 1 съгласно сроковете по § 2;
- план за увеличаване на количеството събрани и оползотворени отработени масла, включващ мерки за оптимизиране на събирането, временното съхраняване, транспортирането на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване;
- план, посочващ сроковете за сключване на договори за събиране на отработени масла и предаването им за оползотворяване по години в съответствие с целта по чл. 9, ал. 1 съгласно сроковете по § 2;
- план за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събиране на отработени масла, включващ провеждането на информационни кампании;
- мерки, които ще бъдат взети в случай на временно прекъсване събирането или намаляването на количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо оползотворяване.

През 2010 г. фирмите, които имат утвърдени програми и изпълняват задълженията си индивидуално са 27.

V.3. Внесените и изнесени от страната масла

Директорът на Агенция „Митници“ предоставя на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година за количествата внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Интрастат - комбинираната номенклатура и размера на заплатената продуктова такса (Таблица 1).

Таблица 1. Внесени/изнесени в/от страната масла

Кодове масла от комбинираната номенклатура 2010 г.	Вид на маслото	Количества масла *	
		Внесени (т)	Изнесени (т)
1	2	3	4
27101981	Моторни, компресорни и турбинни масла	2 049.14	7 459.13
27101983	Хидравлични масла	371.75	738.58
27101987	Масла за зъбни предавки	224.45	728.04
27101991	Масла за обработка на метали, формовъчни и антикорозионни масла	16.25	85.49
27101993	Електроизолационни масла	420.2	636.89
27101999	Други смазочни масла и други масла	40 327.87	131 1426.54
34031990	Други	192.75	311.36

Източник: Агенция „Митници“

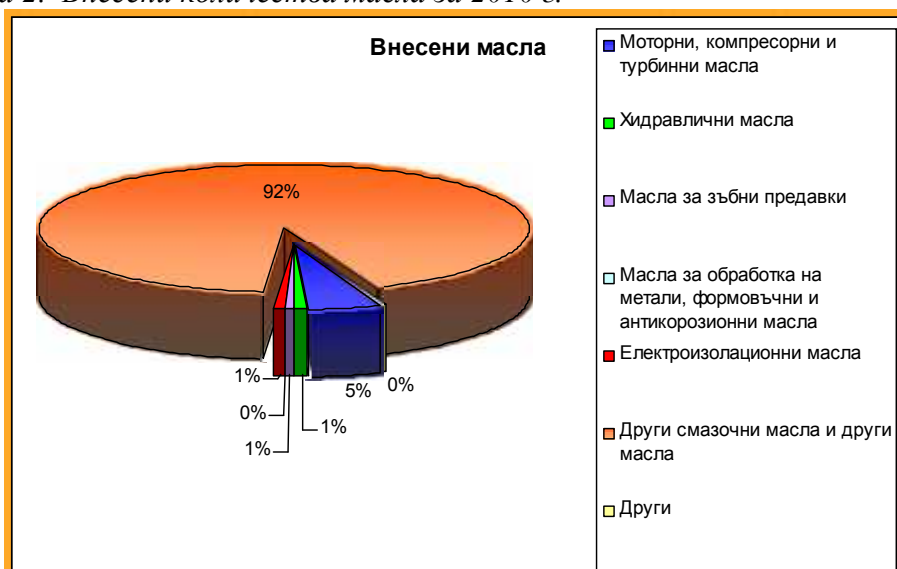
*Митническите режими за вноса и износа са по методиката на НСИ за определяне на режимите на външногърговската статистика.

Внесеното в страната количество масла за 2010 г. е 43 602.41 т. а 1 321 386.03 т. е изнесеното. Наблюдава се лек спад на количествата внесени масла в сравнение с 2009 г., но количествата изнесени от територията на страната са се увеличили с повече от 1 млн. в сравнение с предходната година.

В групата „Други смазочни масла и други масла“ са включени видове като смазочни минерални, смазочно-охлаждащи, смазочни – полусинтетични масла, смазочно - охлаждащи течности – полусинтетични. На Фигура 2 е представено разпределението на внесените масла в страната по видове, където най - голям дял внесени масла заема групата „Други смазочни масла и други масла“ – 92%.

Фигура 2. Внесени количества масла за 2010 г.

Източник: Агенция „Митници”

V.4. Въведени и изведени от страната масла

Националната агенция по приходите предоставя информация на Изпълнителна агенция по околна среда за количествата масла, въведени на територията на страната от друга държава – член на ЕС, както и изведените от територията на страната към територията на друга държава – член на ЕС (Таблица 2). За 2010 г. по данни на НАП количествата въведени масла са 41 643.524 тона, а изведените 30 962.272 тона.

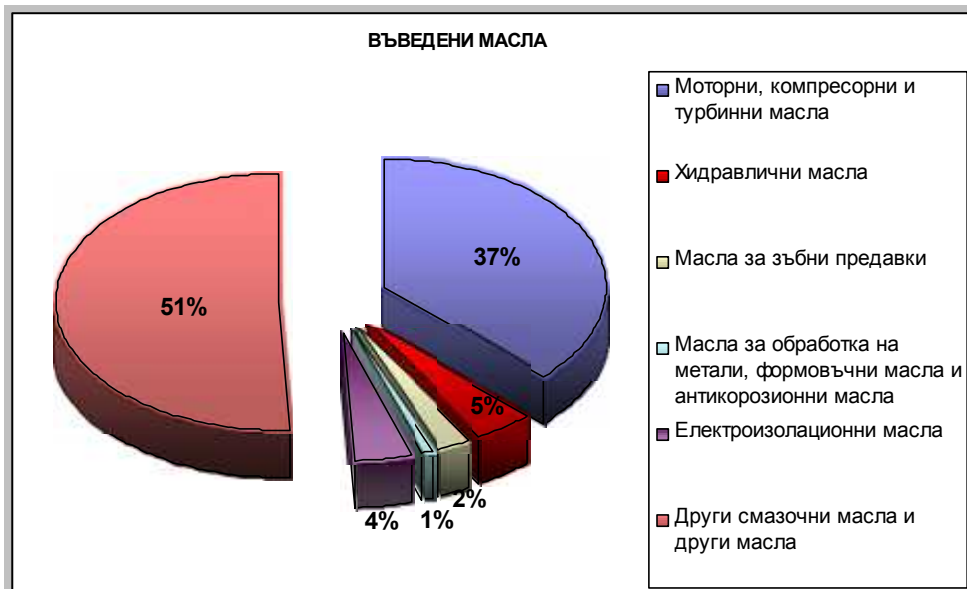
Таблица 2. Въведени/ изведени в/от страната масла

Кодове масла от комбинираната номенклатура 2010 г.	Вид на маслото	Количества масла	
		Въведени (т)	Изведени (т)
1	2	3	4
27101981	моторни, компресорни и турбинни масла	15 451.57	10 837.88
27101983	хидравлични масла	1 922.42	3 115.06
27101987	масла за зъбни предавки	997.341732	2 412.67
27101991	масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	350.580492	1 640.37
27101993	електроизолационни масла	1 802.92	640.899
27101999	други смазочни масла и други масла	21 118.69	12 315.39

Източник: Национална агенция по приходите

На Фигура 3 е представена графика на въведените масла по видове, от където се вижда, че през 2010 г., както внесените, така и въведените масла от групата „Други смазочни масла и други масла” заемат най – голям дял, следвана от „Моторни, компресорни и турбинни масла”. Подобно на изнесените, изведените от страната количества масла също значително са нараснали в сравнение с 2009 г.

Фигура 3. Въведени количества масла за 2010 г.

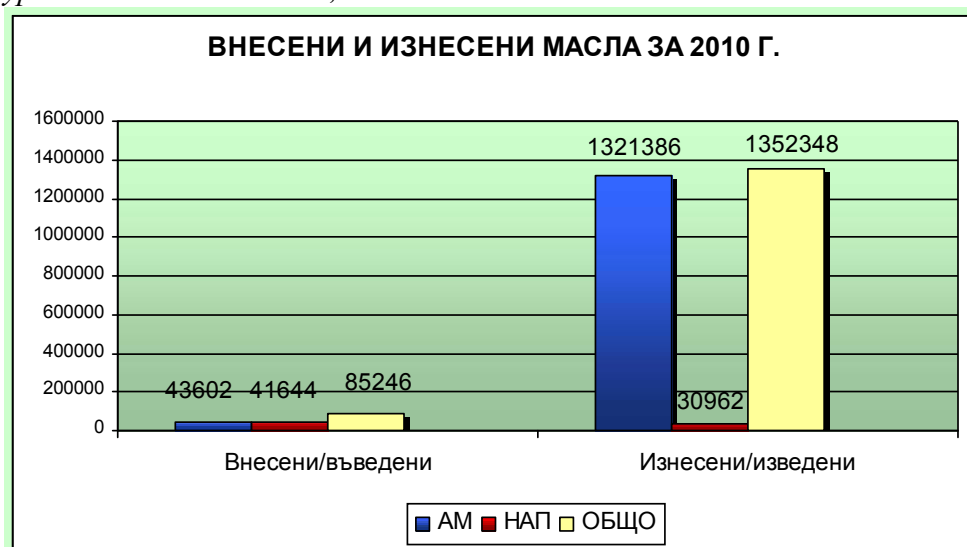
Източник: Национална агенция по приходите

V.5. Сравнителна характеристика на получените данни

Лицата, които пускат на пазара масла (в това число лицата, които внасят/въвеждат и изнасят/извеждат свежи масла) са длъжни да предоставят информация за количествата, пуснати от тях на пазара, изготвена на база месечна – справка декларация по чл. 15 от Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Информацията трябва да се предоставя за текущата година на тримесечни периоди в информационна система на ИАОС. Липсата на изградена информационна система, както и отпадането на годишните отчети за пуснатите на пазара масла са причината към настоящия момент ИАОС да не разполага с такава информация. Поради това не може да се направи и сравнителен анализ между данните на АМ и НАП от една страна и получените данни в ИАОС от друга. Възможно е единствено сравнение на данните, получени от НАП и АМ (Фигура 4).

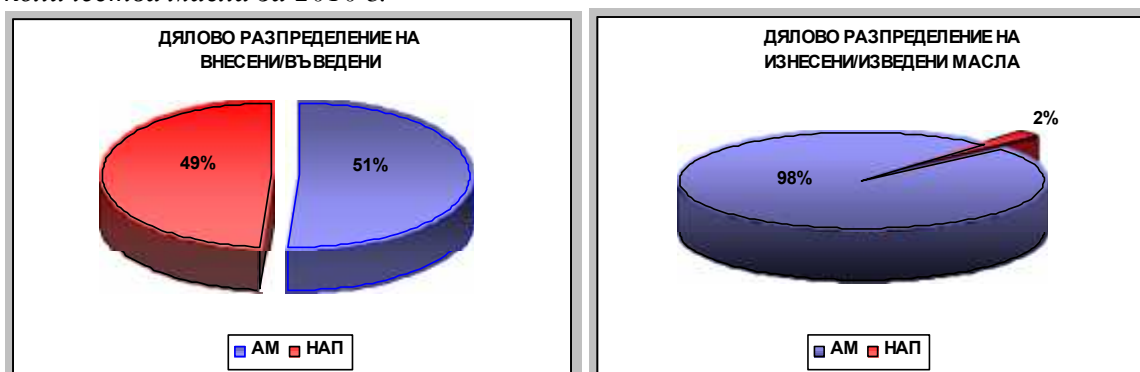
Фигура 4. Внесени/въведени, изнасени/изведени количества масла за 2010 г.

Източник: АМ, НАП

Европейският съюз е на първо място по търговия в света, със своите 20% от световния внос и износ /EUROPA/. Свободната търговия между страните от Съюза е в основата на неговото създаване преди 50 години.

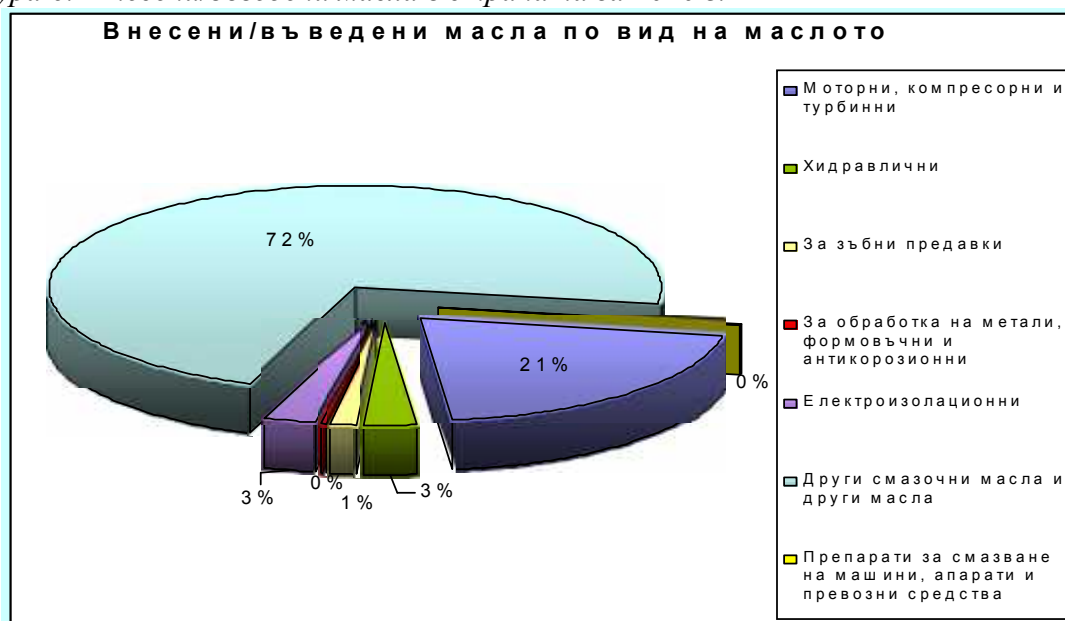
Фигура 5. Дялово разпределение на внесените/въведени и изнесените/изведените количества масла за 2010 г.

Източник АМ, НАП

На Фигура 6 е представена общото количество внесени/въведени на територията на страната масла по видове.

Фигура 6. Внесени/въведени масла в страната за 2010 г.

Източник: АМ, НАП

72 % от общото количество на внесените/въведени масла (по данни на АМ и НАП) на територията на страната през 2010 г. са от групата „Други смазочни масла и други масла”, следвани от „Моторни, компресорни и турбинни масла” с 21 %. Синтетичните масла, поради повишените си експлоатационни качества и предимствата пред минералните масла, заемат и по-голям пазарен дял.

V.6. Пуснати на пазара масла по данни на НСИ

Съгласно изискванията на чл. 44 от Наредбата председателят на Националния статистически институт предоставя на изпълнителния директор на ИАОС данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година.

Пуснатите на пазара на Република България масла се определят като към количеството внесени/въведени се прибави количеството произведени и се извади количеството изнесени/изведени масла за съответната година.

Съгласно данните на НСИ, пуснатите на пазара са 22 456.916 тона.

V.7. Сравнителна характеристика между предоставените от НСИ и лицата, които пускат на пазара масла информация за пуснатите на пазара масла

За 2010 г. може да се направи сравнителен анализ между данните за количествата пуснати на пазара масла, предоставени от НСИ от една страна, и данните от организациите по оползотворяване, лицата изпълняващи целите си индивидуално по Наредбата и ПУДООС от друга.

Лицата, които пускат на пазара масла изпълняват целите си, като членуват в организация по оползотворяване на масла или индивидуално. Фирмите, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в организация по оползотворяване на масла заплащат продуктова такса по сметка на ПУДООС.

Основен предмет на дейност на ПУДООС е реализация на екологични проекти и дейности за изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда. С Наредбата е въведено изискване събраните средствата от продуктовете такси, да се разходват от ПУДООС за събиране, транспортиране, временно съхраняване, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла, както и за информационни кампании, контрол и други дейности, свързани с управление на масла и нефтопродукти, и отпадъците от тях в съответствие с Правилника за устройство и дейността на ПУДООС.

За 2010 г. събраните средства от продуктови такси в ПУДООС за пуснатите на пазара масла на Република България са в размер на 661 299.86 лв., като се наблюдава значителен спад в сравнение с предходната 2009 г., което се дължи на увеличаване на броя на организациите по оползотворяване на масла и заеманият от тях все по-голям пазарен дял. Пуснатите на пазара масла според заплатените такси в ПУДООС за 2010 г. е 1 066.61 т.

По данни на организациите по оползотворяване членовете им са пуснали на пазара 6 402.01 т. масла. Фирмите, изпълняващи индивидуално задълженията си са пуснали на пазара 10 865.28 т. Общо пуснатите на пазара масла са 18 333.90 т.

По така подадените данни през 2010 г. се забелязва леко повишаване на количествата пуснати на пазара масла в сравнение с 2009 година.

Сравнението на данните показва, че според НСИ пуснатите на пазара масла са с около 18 % повече отколкото изчислените от ИАОС.

Фигура 7. Количества пуснати на пазара масла 2008 - 2010 г. от лицата индивидуално изпълняващи задълженията си, ПУДООС и организациите по оползотворяване.

Източник: ИАОС

Количеството пуснати на пазара масла през 2008 година са почти равни на общото количество пуснати на пазара масла през следващите две години – 2009 г. и 2010 г., което може да се обясни със световната финансовата криза.

Фигура 8. Количества пуснати на пазара масла 2008 - 2010 г.

Източник: ИАОС

Дяловото разпределение между Организацията по оползотворяване, лицата които изпълняват задълженията си по Наредбата индивидуално и фирмите които заплащат продуктова такса в ПУДООС е представено на Фигура 9.

Фигура 9. Пазарно дялово разпределение на пуснатите на пазара масла

Източник: ИАОС, ПУДООС

През за 2009 г. пазарните дялове за пуснатите на пазара масла, от организацията по оползотворяване, индивидуално изпълняващите целите си по Наредбата и заплатените продуктови такси в ПУДООС са приблизително равни. През 2010 г. се увеличава броя на организациите, както и на лицата индивидуално изпълняващи задълженията си, и съответно се наблюдава и увеличаване на пазарния им дял за сметка на заплатените продуктови такси в ПУДООС.

V.8. Събрани масла от лицата извършващи дейности по събиране на отработени масла

От 2008 г. лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла, предоставят на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда информация за количеството събрани отработени масла по тримесечни периоди за текущата година.

Събраните количества отработени масла за 2010 г. са вече докладвани за тримесечните периоди на същата година. Общото докладвано количество за събрани отработени масла от задължените лица за 2010 г. е 7 240.22 т.

V.9. Оползотворени и/или обезвредени масла

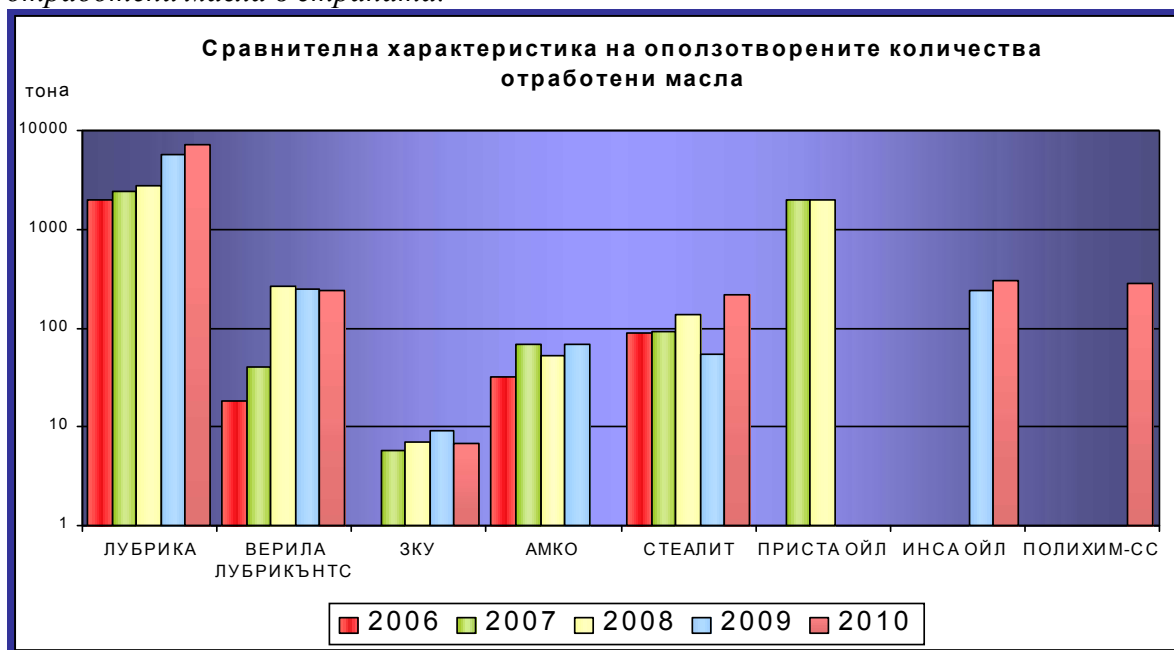
Съгласно чл. 41, ал.1 и ал. 3 от Наредбата лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла, предоставят на ИАОС, на чиято територия извършват дейността информация за количеството оползотворени отработени масла през предходната година.

С промените в Наредбата, които въвеждат задължение на лицата, извършващи дейност по оползотворяване да предоставят списък с лицата, чиито цели са били изпълнени и съответните количества стана възможно да се проследят количествата на оползотворените масла.

По данни от годишните отчети на лицата, които извършват дейност по оползотворяване са събрани 8 720.506 т., от които общото количество оползотворени отработени масла е 8 306.189 т. Оползотворените, чрез регенериране са 7 948.110 т. чрез други методи - 358.079 т.

„Лубрика” АД, с оползотворените 7 247.789 т., което представлява около 90% от общо регенерираните отработени масла, е най – големият и основен регенератор в страната. (Фигура 10).

Фигура 10. Сравнителна характеристика на оползотворените количества отработени масла за периода 2006 г. – 2010 г. от основните лица, оползотворяващи отработени масла в страната.

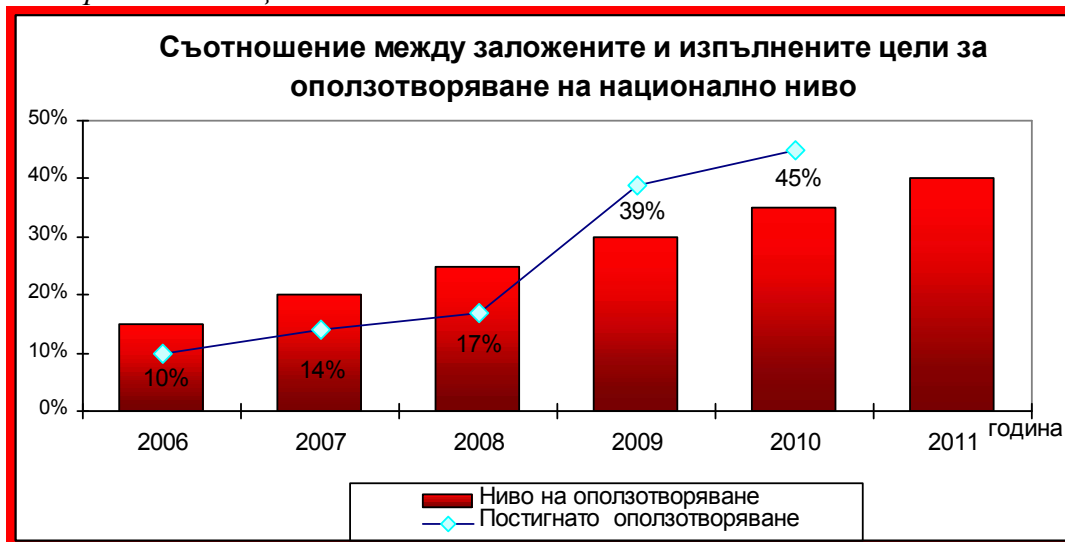
Източник: ИАОС

Наблюдава се съществен ръст на оползотворените отработени масла от „Лубрика” АД, от 5 650.80 т. през 2009 г. на 7 247.789 т. за 2010 г. Освен оползотворените отработени масла за изпълнение на собствената си цел за събиране и оползотворяване, „Лубрика” АД е оползотворила количества и за изпълнение на целите на 17 фирми – индивидуално изпълняващи задълженията си по Наредбата.

V.10. Изпълнение на целите по регенериране и оползотворяване

Съгласно изискванията на Наредбата за 2010 г. лицата, които пускат на пазара масла трябва да достигнат праг на оползотворяване не по- малък от 35 % от пуснатите на пазара свежи масла, което е с 5 % повече от 2009 г. През настоящата година количеството пуснати на пазара масла се увеличава, но се наблюдава и ръст на оползотворените масла, които са 45 % от пуснатите на пазара масла, и с което не само се стига до изпълнение на целите на национално ниво, но дори се преизпълнява целта с 10 %.

Фигура 11. Съотношение между заложените и изпълнените цели за оползотворяване на национално ниво

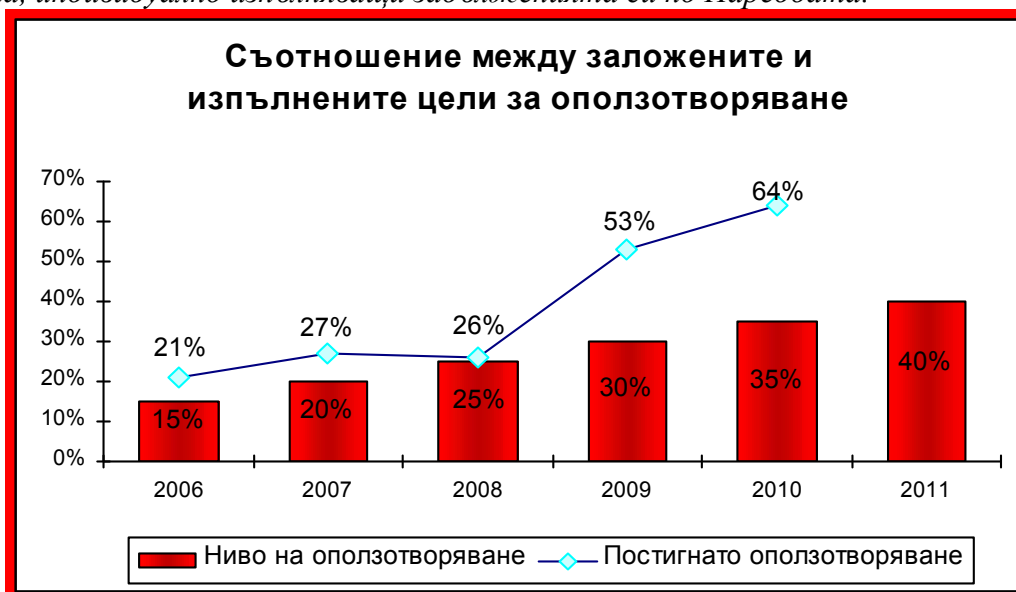

Източник: ИАОС

Съгласно Заповед на Министъра на околната среда с № РД – 325/16.05.2011 г. през 2010 г. организациите по оползотворяване и 25 индивидуално изпълняващи целите си лица са изпълнили задълженията си за събиране и оползотворяване на отработени масла.

Съгласно заповед на Министъра с № РД – 329/16.05.2011 г. и Заповед № РД – 331/16.05.2011 г. 2 от лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си следва да заплатят продуктова такса, поради това, че не са доказали изпълнение на задълженията си за събиране и оползотворяване на отработени масла. Въпреки, това и за 2010 година организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си за поредна година декларират преизпълняване на целите си. За 2010 г. са изпълнени 64 % спрямо заложените 35 %. Съотношение между заложените и изпълнените цели за 2010 г. от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си е представен на Фигура 12.

Фигура 12. Съотношение между заложените и изпълнените цели за оползотворяване на отработени масла от организациите по оползотворяване и лицата, индивидуално изпълняващи задълженията си по Наредбата.

Източник: ИАОС

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За последните 5 години, откакто Наредбата влиза в сила е постигнат съществен напредък в управлението на отпадъците от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Последните две години успяхме да изпълним целите си по оползотворяване на национално ниво, като отбелязваме и висок процент изпълнение. Въпреки тежките икономически условия през част от този период се наблюдава увеличение на количествата оползотворени отработени масла в страната (Фигура 13).

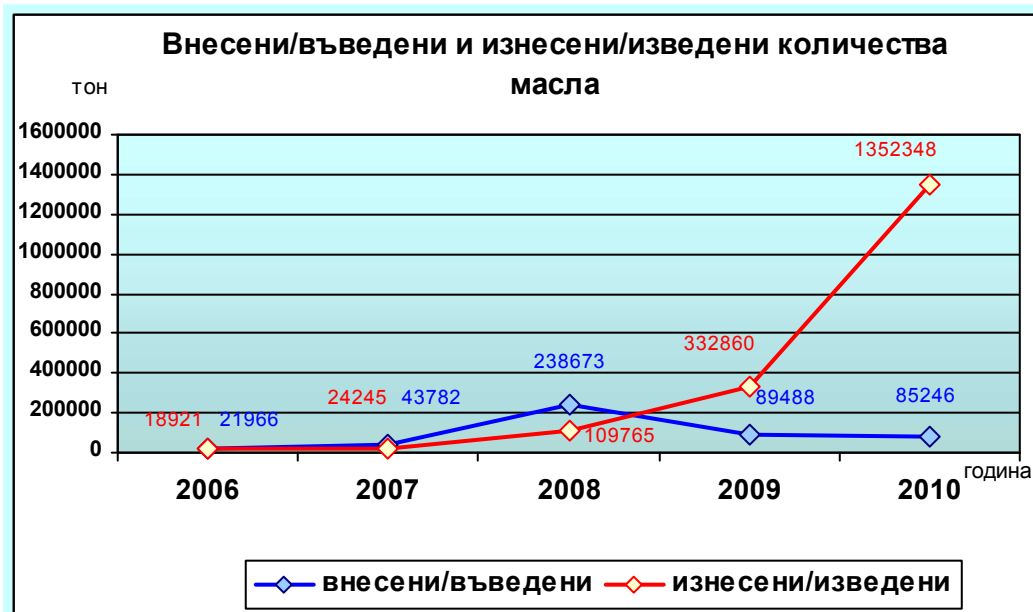
Фигура 13. Оползотворени количества отработени масла за период от 2006 г. до 2010 г.

Източник: ИАОС

Съществено се увеличават и количествата изнесени/изведени от страната масла, като за последните две години те са повече от внесените/въведени на територията на страната.

Фигура 14. Внесени/въведени, изнесени/изведени на/от територията на страната масла за периода 2006 г. – 2008 г.

Източник: НАП, АМ

Въпреки направените нормативни изменения с цел по-голям контрол върху събирането и оползотворяването на отработени масла част от проблемите през 2010 г. остават същите, както и през предходната.

Остава проблемът с използването на отработените масла по нерегламентиран начин за отопление, посредством изгарянето им в различни видове отоплителни инсталации.

Продължава да се извършва смяна на моторни масла от собствениците на автомобили на нерегламентирани за това места, извън специализираните пунктовете за смяна на масла, което затруднява събирането на количествата моторни отработени масла за изпълнение на целите по Наредбата. Моторните масла са с най-висок дял от пуснатите на пазара масла на територията на Р България.

Липсата на ефективен контрол върху докладваната информация от задължените лица по Наредбата, също си остава съществен проблем.

За осигуряване събирането на надеждни данни и подобрене в съществуващата системата за събиране и контрол върху предоставяните данни, е необходимо засилване на сътрудничеството между институциите в процеса на предоставяне на данни, свързани с пусканите на пазара и управление на отработените масла.